

sta obe plasti napeti. To povečuje samooporno vlogo celotnega šotora in nudi dobro stabilnost ob najmanjšem številu napenjalnih vrvic. Ker ni ostankov tkanine, ki bi v vetru plapolali, je tudi tišji. Zaradi bolj zaobljenih oblik, manjšega števila napenjalnih vrvic in ker ni zunanjih palic, je tudi upor vetra manjši.

Šotori iz druge skupine, kjer se najprej postavi zunanji del, so primernejši za manjše višine. Vendar napenjanje zunanje plasti in obešanje notranje ne daje celotni zgradbi zadostne trdnosti, posebno pri postavitvi na težjih mestih nad snežno mejo. Glavna prednost teh modelov je, da ostane pri postavitvi v dežju notranja plast suha. Tukaj pa je že drug problem, ki je povezan z napeljevanjem palic skozi žepke, posebno v zelo hladnem vremenu.

Z razvojem palic iz upogljivih zlitin in geodetskih oblik so se gorniški šotori res približali tistemu, kar gorniki potrebujejo - veliko prostora ob minimalni teži. Pri naši analizi pa nismo razrešili še nekaterih dejavnikov: čvrstost palic, problemov s kondenzacijo, olajšano postavljanje itd. Vse to so področja, kjer so mogoče znatne izboljšave.

Če bi vprašali izkušene alpiniste, bi nam večina dejala, da bi se ob mogoči izbiri najraje odločili za dobro zgrajeno... snežno luknjo.

V prihodnji številki bomo pisali o tem, kakšne so možnosti nabave šotorov pri nas, in objavili preglednico s podatki o posameznih vrstah

Šotorov.

Prevod in komentar:
Tone Golnar

POLJSKI VRHUNSKI PLEZALEC WOJCIECH KURTYKA

MOJSTER V ALPSKEM SLOGU

Vrhunski poljski alpinist Wojciech Kurtyka

Wojciechu Kurtki je v velikansko zadovoljstvo, da se niti njemu niti njegovim soplezalcem v malone dvajsetletni karieri njegovih himalajskih odprav ni nikoli zgodila niti najmanjša nesreča. Seveda je takšna ocena za vsakega alpinista velika pohvala. Tako je tudi za vrhunskega alpinista Wojciecha Kurtko iz Poljske, ki je zapisal na seznam svojih izrednih dosežkov tako številne vzpone in plezanja. Na te svoje uspehe in na takšno bilanco je lahko po pravici ponosen.

PRVI USPEHI NA HINDUKUŠU

Nekateri specialisti za Himalajo gradijo svoje uspehe na podpori medijev in na malo ali precej

pretirani častihlepnosti. Kurtvka ne sodi mednje. Svoje podvige je uresničil razmeroma zelo po tiho in brez reklame, uspeli pa so mu zaradi skrbnih priprav in resnosti. Pobuda je bila vedno njegova, kajti nikoli ni hotel biti spremljevalec ali drugi človek. Na ta način je splezal dvanajst novih smeri v Himalaji, od tega šest na osemisočake, pretežni del njegovih izrednih uspehov pa je bil dosežen v alpskem slogu.

Kurtvka, elektroinženir, poročen in oče enega otroka, je gore Azije prvič spoznal leta 1972, ko je bil kot petindvajset let star fant član poljske odprave v Hindukuš. V šestdesetih letih, ko je bilo zelo težko dobiti vstopno dovoljenje za Nepal ali Pakistan, so odprave kar množično obiskovale Hindukuš. Posebno aktivni so bili tedaj avstrijski in poljski alpinisti; takrat so preplezali malone vse sedemtisočake, ki še niso bili preplezani. Med zadnje še deviške gore te višine sta sodila Koh-e-tez (7010 m) in Akher Chioh (7030 m). Na oba je splezal Kurtvka s svojimi prijatelji v alpskem slogu. Leta 1977 mu je - spet v Hindukušu - uspel nadvse težaven in nevaren vzpon šeste težavnostne stopnje prek 2500 metrov visoke vzhodne stene na Koh-e-Bandaka (6868 m). Ta prvi pristop, tudi v alpskem slogu, je Kurtvka opravil v šestih dneh skupaj z angleškima plezalcema **Alexom Macintvrom in Johnom Porterjem**. Naslednje leto je Kurtvka v spremstvu istih dveh prijateljev, ki se jim je pridružil še njegov rojak **K. Zurek**, preplezal drzno smer prek 1500 metrov visoke južne stene Changabanga (6864 m) v Garhvalu. V smeri, ki so zanjo med prvenstvenim vzponom potrebovali šest dni alpskega plezanja, so izredno težavne partije v skali, ki so jih ocenili s šesto težavnostjo stopnje, ponekod pa je

imela stena 80 stopinj naklona in je bila večino-
ma ledena.

PLODNO SODELOVANJE S KUKUCZKO

Osemdeseta leta, v katerih je Kurtvka dosegel nekatere izmed svojih največjih uspehov, so se začela z izredno novo smerjo prek 2500 metrov visoke vzhodne stene Daulagirija (8167 m). Vzpon je opravil v alpskem slogu in v vihnem vremenu med 5. in 8. majem 1980 skupaj z Alexom Myclntyrom, L. Wilczynskim in R. Ghilinijem. Štirje alpinisti so bivakirali na severovzhodnem grebenu na višini 7000 metrov v hudem viharju, prišli nato na severovzhodno sedlo in tam počakali, da se je končalo slabo vreme. Na vrh so naposled priplezali med 17. in 18. majem.

Leto 1982 je prineslo začetek nadvse plodnega sodelovanja med Wojciechom Kurtyko in Jerzyjem Kukuczko, ki se je začelo z uspešnim plezanjem na Broad Peak (8048 m) v alpskem slogu. Naslednje leto sta jima uspela dva izredna podviga v Karakorumu. Med 29. junijem in 1. julijem sta v prvenstvenem vzponu prečila Gašerbrum II (8035 m). Takrat sta preplezala severovzhodni greben, prečila vzhodni vrh (7772 m) in od tod priplezala na normalno smer. Temu prečenju je takoj nato sledil med 20. in 25. julijem prvenstveni vzpon prek 2500 metrov visoke severozahodne stene Gašerbruma I (8068 m). Med temi vzponi sta Kurtvka in Kukuczka dobila popolno zaupanje drug v drugega, kar zadeva vzdržljivost, moč in tehnične sposobnosti drugega. Tako sta med 13. in 17. julijem 1984 opravila briljantno direktno prečenje treh vrhov Broad Peaka, kajpada v alpskem slogu in brez fiksnihi vrvi. Sam Kurtyka je označil vzpon na Gašerbrum IV (7925 m), katerega zahodne stene so se do takrat lotile že tri močne odprave, in sicer Britanci, Američani in Japonci, pa je vse zavrnila, kot svoje prav gotovo najtežavnejše plezanje. Spremljal ga je močan avstrijski plezalec **Robert Schauer**, Kurtvka pa je kot prvi mož v navezi preplezal 2500-metrsko steno v alpskem slogu in pri tem zmogel nadvse izpostavljene skalne partije, kjer so bile težavnosti najpogostejše IV. in V. stopnje. Med vzponom sta morala šestkrat bivakirati, dvakrat pa sta bivakirala med sestopom prek težavnega severozahodnega grebena. O izredni moči in zdržljivosti obeh plezalcev priča med drugim podatek, da sta štiri dni plezanja preživela tako rekoč brez hrane in pijače.

VRHUNSKA PLEZALSKA UMETNOST

Za Kurtyko velja smer, ki jo je splezal skupaj z **Erhardom Loretanom** julija 1988 prek vzhodne stene Trango Towerja (6251 m), za njegovo najlepšo prvenstveno smer. Gladka, več kot tisoč metrov visoka stena je zahtevala štirinajst

dni napornega, prizadevnega dela, oba plezalca pa sta tedaj zmogla prenekateri raztezaj šeste težavnostne stopnje. Partnerstvo, ki se je rodilo med tem vrhunskim vzponom, je spodbudilo ta dva moža, da sta se leta 1990 spet odločila za skupen podvig, takrat pa se jima je pridružil še **Jean Troillet** iz Orsieres, s katerim je leto dni prej Kurtyka v zahodni steni K2 (8611 m) poskušal splezati novo smer. Skupina, v kateri so se združili trije od vrhunskih himalajskih plezalcev modernega sloga, je dosegla dva izredna uspeha v eni sami odpravi sezoni. Plezali so kot naveza, vendar nenavezani, da je šlo hitreje, in v hitrem alpskem plezanju (potrebovali so samo 22 do 25 ur) priplezali tako na Čo Oju (8201 m) kot tudi na Srednji vrh Šiše Pangme (8020 m), in sicer po novih smereh oziroma variantah, v katerih je bilo po 2000 metrov vzponov v novih smereh.

Plezanje na takšni ravni odpira nova obzorja tako v Himalaji kot v Karakorumu, ki so seveda dostopna le prav redkim najboljšim alpinistom. Kar precejšen del takšnih vzponov so opravili predvsem konec osemdesetih let poljski plezalci in naveze. Wojciechu Kurtvki ostane glede tega posebno mesto. Pri vseh svojih uspehih je ostal zvest svojemu osebnemu slogu, ki je popolnoma nastavljen na plezanje lahke kategorije visokega standarda. Vseskozi izbira le takšne podvige, ki ustrezajo njegovemu pionirskemu duhu.

Konferenca Združenih narodov o okolju in razvoju

V Rio de Janeiru v Braziliji od 1. do 12. junija predstavniki držav - članic ZN razpravljajo o znanstvenih in gospodarskih vidikih varstva okolja. V ospredju sta dva največja okoljevarstvena problema: globalno segrevanje ozračja in zmanjševanje biološke raznolikosti, to je izumiranje rastlinskih in živalskih vrst. Rešitev naj bi prinesli konvencija o segrevanju ozračja in konvencija o biodiverziteti. S tem bi postavili le okvir, ki naj bi mu sledile konkretnije akcije, podobno kot je Dunajski konvenciji sledil Montrealski protokol o zaščiti ozonske plasti. Najpomembnejši je poskus omejitve emisij ogljikovega dioksida kot poglavitnega krivca za segrevanje ozračja.

Naj bo med drugim tudi ta konferenca priložnost, da se v polni meri zavemo, da smo samo del žive narave planeta Zemlja in da moramo to naravo po svojih najboljših močeh pomagati ohranjati zase, za svoje potomce, predvsem pa za vsa živa bitja.

Igor Maher